

Begin september werd in Amsterdam het 'Metaphor Festival' gehouden. Het ging over vragen als: Welke rol spelen metaforen in de politiek? Wat voor effect hebben ze op ons handelen? En welke metaforen bepalen de discussie?

ERIK VAN DER SPEK

De Poolse hond en de gouden stoel

Metaforen aan de macht in Amsterdam

Metaforen worden steeds belangrijker in het publieke debat. Jaap de Jong zette beeldspraak met stip op één in zijn debattips voor de Algemene Beschouwingen (*Onze Taal* september): “De prins onder de stijlmiddelen is de goedgeplaatste beeldspraak.” Op sommige terreinen bepaalt beeldspraak zelfs het debat, bijvoorbeeld over vluchtelingen en asielzoekers. Denk daarbij niet alleen aan de ‘tsunami’ van Geert Wilders, maar ook bijvoorbeeld aan het ‘waterbedeffect’: als je op één plaats drukt (bijvoorbeeld door de Griekenlandroute te blokkeren), komt het waterbed op een andere plaats omhoog (bijvoorbeeld in Italië).

Ook in de academische wereld is de belangstelling voor metaforen in de afgelopen decennia sterk toegenomen. Wie begin september in Amsterdam was, kon Taiwanese, Russische en Noorse bezoekers door de stad zien lopen met vrolijke blauw-gele tassen met daarop het logo van het ‘Metaphor Festival’. Zo’n honderd onderzoekers en studenten kwamen drie dagen bij elkaar om de laatste inzichten op het gebied van metaforenonderzoek uit te wisselen. De onderwerpen liepen uiteen van metaforen in Chine-

se bieradvertenties tot conceptuele metaforen in dansvoorstellingen.

Gastheer van het festival was het Metaphor Lab, een samenwerkingsverband tussen de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit, onder leiding van professor Gerard Steen. “Dit is het eerste jaar dat het Metaphor Festival in Amsterdam wordt gehouden”, vertelt hij. “Het leuke is dat veel deelnemers PhD- of zelfs masterstudenten zijn; het is dus heel laagdrempelig. We zien ook steeds meer deelnemers uit andere landen, bijvoorbeeld uit Oost-Europa, Rusland en Turkije.”

Varkens

Tijdens het festival blijkt dat niet alleen wij gewend zijn aan stevige taal in ons parlement. De Poolse Ewa Gierón-Czepczor liet in haar presentatie ‘Dieren en boerderijleven als bronnen voor metaforen in de Poolse politieke verslaggeving’ zien hoe politici en journalisten elkaar uitmaken voor hond, varken, insect en mest – om maar een paar voorbeelden te noemen: “Ze is Kaczyński’s hond. [Kaczyński is oud-premier van Polen – EvdS] Hij laat haar van de ketting en ze gromt, blaft en bijt. Dan zegt de presi-